



Интегриране на устойчивата енергия в България - въведение



ПРОЕКТ SusCom
ПО ПРОГРАМИ ALTENER И SAVE
НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ ПО ТРАНСПОРТ И ЕНЕРГИЯ





През изминалото десетилетие Енергийната Ефективност (ЕЕ) и Възобновяемите Енергийни Източници (ВЕИ) се превърнаха във важни дискуссионни въпроси на енергийната политика и се наложиха като главни инструменти за намаляване емисиите на парникови газове. В Европейският Съюз (ЕС) се предприемат енергични действия за популяризиране на чистата енергия на общинско и национално ниво.

I. Интегриране на енергията в устойчивото развитие

Тенденцията за третиране на енергията като независим елемент на местната политика и планиране от страна на местните власти често води до липса на координиране на устойчивите дейности. Опитът показва, че интегрирането на енергията в местните планове/стратегии за устойчиво развитие е ключово условие за повишаване използването на ВЕИ, за рационалното използване на енергията (РИЕ) на местно ниво, за транспорт използващ чиста енергия, което в същото време рефлектира върху редица социални въпроси като образование, здравеопазване, безработица и др.

II. Проект SusCom

За да бъдат реализирани ползи от устойчивата енергия е изключително важно да бъдат разбрани критичните за успеха фактори като ангажиране на местните власти и ключови заинтересовани страни (частен сектор, неправителствени организации и др.). Важно е да се определят факторите, които са били действащи при успешното включване на устойчивата енергия в местните стратегии и планове за развитие за да бъдат приложени и в други общности.

В рамките на проект SusCom беше направено проучване, в седем европейски страни, за установяване на възможностите и начините за интегриране на възобновяемите енергийни източници (ВЕИ), енергийната ефективност (ЕЕ) и транспортът с чиста енергия (ТЧЕ) в стратегиите и планове за устойчиво развитие на общините и областите. За България проучването беше проведено в три общини – Велинград, Сандански и Асеновград.

Като резултат от направените проучвания ще бъдат изготвени “Препоръки за интегриране на устойчивата енергия в България” които са част от националните препоръките, които всяка страна участник в проекта ще изготви.

Повече информация за проекта и резултатите от него можете да намерите на адрес:

<http://suscom.energyprojects.net>

III. “Препоръки за интегриране на устойчивата енергия в България”

Тези препоръки ще включват указания за това как общинските и областните администрации, различните министерства и енергийни агенции могат да подпомогнат включването на ВЕИ, ЕЕ, в плановете за устойчиво развитие на областните и общински администрации в Европа.

Документът “Препоръки за интегриране на устойчивата енергия в България” има за цел да:

- Демонстрира различните подходи за разработването на проекти по ВЕИ, ЕЕ и ТЧЕ на местно ниво;
- Демонстрира ползите от използването на ВЕИ, прилагането на мерки за ЕЕ и ТЧЕ в общините, където те вече са били успешно приложени;
- Илюстрира как общностите успешно изпълняват такъв тип проекти;
- Определи основните препятствия, които трябва да бъдат преодолени чрез изпълнение на такива проекти;
- Определи как и до каква степен проектите по ВЕИ, ЕЕ и ТЧЕ могат да бъдат или са били включени в местните планове и стратегии за развитие;
- Подпомогне (насоки, ръководства, механизми) местните заинтересовани страни (местната власт, НПО, др.) при разработването на плановете и успешното приложение на проекти;
- Определи условията при които приложението на устойчивата енергия е най-ефективна;

Изготвянето на устойчив енергиен план е част от разработването на общински / областен план и стратегия за развитие.

IV. Основни етапи в разработването на устойчив енергиен план

1. Подготвителен етап

1.1 Проучване на стратегията и плановете на общината и областта

Местният устойчив енергиен план (МУЕП) се разработва на основата на местните приоритети и е част от плана и стратегията за развитие на съответната община/област. Стратегията и плановете за развитие на общината трябва да бъдат подробно разгледани.

МУЕП трябва да се базира на приоритетите залегнали в плана (при разработването на краткосрочните цели) и на стратегията (при разработването на средносрочните и дългосрочните цели).

Крайната цел на МУЕП е да подпомогне изпълнението на местния план и стратегия за икономическо и социално развитие.



1.2 Създаване на работна група

В работната група по МУЕП трябва да участват представители на всички заинтересовани страни (ЗС) от общността (представители на общинските власти, производители на енергия, доставчици на горива, потребители на горива и енергия от различните сектори – битов, индустриален, обслужващ, социален и др.).

Трябва да се има предвид, че МУЕП е планът на горепосочените заинтересовани страни и той ще бъде изпълняван успешно, само ако ЗС участват в неговото съставяне и ако отразява техните интереси.

1.3 Разработване на план за действие

Работната група съставя план за работа, в който са посочени:

- Основни задачи при разработване на енергийния план
- Отговорниците за тяхното изпълнение
- Сроковете за тяхното изпълнение
- Необходимите средства и разходи

В плана за работа се предвиждат и срокове за провеждане на срещи на работната група с оглед обсъждане и отчитане на планираните дейности.

1.4 Организиране на публични осведомителни кампании на регионално и общинско равнище

Организиране на предварителни обществени дискусии за получаване на широка обществена подкрепа още в самото начало, защото енергийният план трябва да отразява интересите на цялата общност.

2. Основни задачи

2.1 Оценка на съществуващото енергопотребление

Преди пристъпване към енергийното планиране, трябва да се добие точна представа за съществуващото положение - структура на енергопотреблението по сектори в общината (общински, битов, обслужващ, здравеопазване, образование, промишлен и др.), доставчици на горива и енергия, цени, местен ресурс от ВЕИ и др.

Събраната и обработена информация ще даде отговор на такива въпроси като:

- Какви количества горива и енергия се консумират в домакинството, обществения сектор, обслужващия сектор и др.
- Кой са доставчиците на горива и енергия.
- Какви са цените на енергията, енергоносителите и т.н.

Тази информация е в основата при избора на мерките по ЕЕ и използването на ВЕИ.

3. Оценка на потенциала на ВЕИ

Събиране на данни

- Слънчева енергия, ветрова енергия, биомаса, геотермална енергия, хидро ресурс

Обработка на информацията

- Слънчева енергия, ветрова енергия, геотермална енергия, хидро ресурс;
- Биомаса;
- Дървесни отпадъци;

Твърди селскостопански отпадъци;

4. Оценка на пазарния потенциал и пазарното проникване на ВЕИ

За извършване на подробни оценки на приложимите ВЕИ технологии се използват специални модели. Например компютърният модел SAFIRE, който успешно се прилага в България.

5. Мерки за енергийна ефективност (ЕЕ), (Енергоспестяващи технологии при крайния потребител – организационни мерки)

В първоначалния етап на планиране вниманието трябва да бъде насочено към прилагане на мерки за ЕЕ при крайния потребител. Като цяло тези мерки изискват по-малко инвестиции и водят по-бързо до социални и икономически ползи. Те зависят от вида и количеството на произвежданата и/или употребявана енергия и от характеристиката на обекта, към който се прилагат.

Не винаги мерките по ЕЕ водят до положителен икономически резултат. Някои от тях имат голямо социално значение. Например: подобряване на отоплението в училищата, осигуряване на осветление по улиците, намаляване на вредните емисии и др.

За да бъде направен правилен избор на съответните ЕЕ мерки е необходима консултация със специалисти с доказан опит в областта.



6. Оценка на пазарния потенциал и пазарното проникване на възобновяемата енергия

Тази оценка дава отговор на въпроса кога и при какви условия една енергийна технология (респективно получаваната от нея енергия) става конкурентноспособна.

Оценките на пазарния потенциал и пазарното проникване на възобновяемата енергия са важни при разработването на средносрочните и дългосрочните дейности в енергийния план.

За извършване на тези оценки се използват специални модели, затова Ви препоръчваме да се обърнете към фирми, които имат опит в тази сфера.

7. Избор на приложими ВЕИ технологии и мерки по ЕЕ

Изборът на тези технологии се ограничава от наличния вид и количество на ВЕИ, намиращи се на територията на съответната община (област). Тяхното приложение в повечето случаи зависи от финансовите и икономически резултати.

Не трябва да се подценяват обаче и ползите свързани с:

- опазване на околната среда
- възможност за привличане на инвестиции
- възможност за търговия с емисии от въглероден двуокис и др.
- намаляване на вредните емисии и др.

За да бъде направен правилен избор на съответната ВЕИ технология е необходима консултация със специалисти.

8. Процес на наблюдение и оценка

Процесът на местно устойчиво енергийно планиране набляга предимно на реализирането на социални, икономически и екологични ползи, които са резултат от успешното местно планиране и допринасят за устойчивото развитие на местно ниво. Независимо, че е усвоен от общините, необходимо е процесът на планиране да бъде наблюдаван и оценяван. Трудно е да се оцени и представи пред общността и пред другите заинтересовани страни влиянието на устойчивите енергийни намеси, освен ако самите общини не разполагат с подходяща система, която им позволява да наблюдават изпълнението на поставените цели.

9. Матрица на енергиен план

След окончателното разработване на предварителния проект (списък на дейности) следва изготвянето на матрица на енергийния план. Това е важна част от енергийното планиране. Съставянето на матрицата на енергийния план е техническа задача. Тя представлява табличен вид на предвидените дейности съгласно определените приоритети. В нея се включват както дейности, свързани с изпълнение на инвестиционни проекти, така и организационни мероприятия (напр. управление на енергията, създаване на Web страница, провеждане на публични кампании и др.). Матрицата на енергийния план търпи непрекъснато развитие във времето.

10. Изготвяне на фишове (предложения) за инвестиционни проекти

Изготвянето на предложение за инвестиционен проект протича в няколко стъпки:

1	Предварителна подготовка
	Включва три вида предварителни анализи: <ul style="list-style-type: none"> ○ Технически анализ ○ Икономически анализ ○ Финансов анализ ○ Описание на проекта
2	Финансиране на инвестиционни проекти
	Предложението за финансиране се изготвя от специализирана консултантска фирма
3	Изготвяне на предложения до финансиращата институция
	Общински бюджет <ul style="list-style-type: none"> ○ Местни финансови институции, спонсори и донори ○ Международни финансови институции, спонсори и донори

Фишовете са опростена форма за представяне на инвестиционни проекти. Независимо от това, те съдържат достатъчна първоначална информация.

Предложения за инвестиционни проекти могат да бъдат изготвяни както за дейностите в краткосрочен план, така и за тези в средно срочен и дългосрочен план. Важното е те да бъдат добре обосновани за да предизвикат интереса на инвеститорите.



11. План за действие

Планът за действие се основава на разработената вече матрицата на енергийния план. В него подробно са отразени:

- Конкретните дейности
- Сроковете за тяхното изпълнение
- Отговорностите
- Схемата на финансиране
- Начинът на контрол по изпълнение на дейностите.

Посочените по-горе изисквания имат препоръчителен характер. Могат да бъдат използвани и други, ако това ще улесни и подобри качеството на работата.

На този етап трябва да бъде изготвена програмата и схемата на финансиране на МУЕП, в т.ч. и на инвестиционните проекти. Трябва внимателно да се преценят възможностите на общинския бюджет и в него да бъде включено и изпълнението на дейностите свързани с МУЕП.

В много редки случаи външното финансиране е 100%.

Финансовото участие на съответната община в проекта, колкото и малко да е, ще покаже пред външния инвеститор нейният интерес както и готовността за поемане на отговорности.

12. Обществена дискусия за представяне на устойчивия енергиен план

Окончателният вариант на разработения местен устойчив енергиен план трябва да бъде предоставен на общността за разглеждане и препоръки преди да бъде предаден на Общинския съвет.

Специално внимание трябва да се обърне на представянето на инвестиционните проекти.

Представители на различни финансови институции (банки, фондове, частни предприемачи и др.) трябва да бъдат поканени за участие и насърчавани в дискусията:

- какъв тип проекти финансират;
- при какви условия.

Следващата стъпка е предложенията за инвестиционни проекти да бъдат представени в общинските/областните Интернет страници на български и на английски език. Предложения за инвестиционни проекти могат да бъдат оповестени и чрез подходяща брошура, която да бъде предлагана на потенциалните инвеститори при всеки удобен случай.

Трябва да се отбележи, че инвеститорите предпочитат да имат писмени и добре направени предложения отколкото устни обяснения на възможни действия.

13. Представяне на плана/програмата пред Общинския съвет за одобрение

Общинският съвет е местният орган на самоуправление, който се избира от жителите на общината. Този съвет определя политиката за развитие на общината и всички дейности, определени със закон. Планът трябва да бъде одобрен от Общинския съвет.

По-пълна информация за основните етапи в разработването на устойчив енергиен план ще бъдат публикувани в "Препоръки за интегриране на устойчивата енергия в България" в края на месец декември.

V. Заключение

Резултатите от проведените проучвания в седемте Европейски страни – България, Франция, Великобритания, Полша, Швеция, Испания, Австрия, както и Препоръките за интегриране на устойчивата енергия в страните от Европа, ще бъдат издадени в края на проекта и разпространени чрез международните мрежи на Международният Съвет за Местни Екологични Инициативи (International Council for Local Environmental Initiatives, ICLEI).

"Препоръки за интегриране на устойчивата енергия в България" ще бъдат разпространени на местно ниво от фирма "И Ес Ди – България" ООД.

За контакти

"И Ес Ди – България" ООД
София 1000, бул. "Дондуков" 38, ет.2
Тел.: +359 2 981 68 59, 981 70 41
Тел./Факс: +359 2 980 83 06
E-mail: esdb@esdb.bg
<http://www.esdb.bg>